

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 40/04-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti Ing. J. H., bytom B. a Ing. J. K., bytom B., zastúpených advokátkou JUDr. E. K., B., ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 203/00, za účasti Krajského súdu v Žiline, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. H. a Ing. J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 203/00 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Krajskému súdu v Žiline **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 203/00 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. J. H. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Ing. J. K. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. Krajský súd v Žiline je povinný zaplatiť Ing. J. H. a Ing. J. K. úhradu trov konania v sume 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodevät' desiatšesť slovenských korún) na účet právnej zástupkyne JUDr. E. K., B., do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 40/04 z 18. februára 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. H. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade), bytom B., a Ing. J. K. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade), bytom B. (obaja ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 203/00.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia podali 12. apríla 2000 krajskému súdu žalobu, ktorou si uplatnili nárok na náhradu škody voči spoločnosti VÚTCH - CHEMITEX, spol. s r. o., so sídlom v Žiline (ďalej „len žalovaný“). Podľa sťažovateľov napriek tomu,

že od podania žaloby krajskému súdu uplynuli viac než 3 roky, nebolo v ich právnej veci do doručenia sťažnosti ústavnému súdu konanie právoplatne skončené.

Sťažovateľ v 1. rade sa pred podaním sťažnosti ústavnému súdu obrátil listom z 5. mája 2003 na predsedu krajského súdu, ktorým sa sťažoval na prietahy v predmetnom konaní, a požiadal ho, aby sa vo veci urýchlene konalo. Na uvedený list odpovedal predseda krajského súdu podaním sp. zn. Spr. 11024-11029/03 z 13. júna 2003, v ktorom uznal opodstatnenosť výhrad sťažovateľa v 1. rade k priebehu konania.

Sťažovatelia sa domáhali, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní v konaní o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 203/00 porušil svojou nečinnosťou právo navrhovateľa v 1. rade Ing. J. H. a navrhovateľa v 2. rade Ing. J. K. priznané v čl. 48 ods. 2) Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva navrhovateľovi v 1. rade Ing. J. H. a navrhovateľovi v 2. rade Ing. J. K. z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty spôsobenej nečinnosťou Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 19 Cb 203/00, finančné zadosťučinenie, každému vo výške: =80 000,- Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú je odporca povinný navrhovateľom zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

Podpredseda krajského súdu podaním sp. zn. Spr 68/04 doručeným ústavnému súdu 31. mája 2004 predložil k prijatej sťažnosti vyjadrenie predsedníčky senátu JUDr. T. R. z 19. mája 2004, v ktorom sa uvádza:

„Predmetná vec napadla na tunajší súd 20. 4. 2000.

Spis mi bol ako predsedníčke senátu pridelený na základe opatrenia predsedu krajského súdu dňa 11. 5. 2001 (č. l. 33 spisu). Preto sa k ústnej sťažnosti vyjadrujem od uvedeného obdobia. Ďalšími členmi senátu boli určení JUDr. E. P. a JUDr. J. K. Ústne

bol spis z mojej strany pridelený ako referentovi JUDr. J. K. Senát následne vykonával úkony za účelom rozhodnutia veci.

Vzhľadom na to, že v priebehu konania bola na Okresný súd Bratislava III žaloba o ochranu osobnosti a to voči sudcom obchodného úseku tunajšieho súdu, ku ktorým mám kolegiálny a priateľský vzťah a od ktorých som získala aj poznatky o veci, nedovolila mi táto skutočnosť vec nezaujato prejednať a rozhodnúť. Preto som sa cítila vo veci zaujatá. Vzhľadom na vyjadrenie týkajúce sa zaujatosti aj u ostatných členov senátu bola vec podaním z 26. 9. 2002 predložená predsedovi krajského súdu v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 veta prvá O. s. p. a to na rozhodnutie o jej pridelení inému senátu. Po nevyhovení žiadosti a uložení predložiť vec nadriadenému súdu bola vec podaním z 22. 10. 2002 predložená NR SR na rozhodnutie podľa ustanovenia § 16 ods. 1 veta prvá O. s. p.

Dňa 9. 1. 2003 a po oprave dňa 27. 1. 2003 bolo krajskému súdu doručené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR o tom, že sudkyne nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Dňa 1. 2. 2003 nastúpila sudkyňa, ktorej bol spis predložený ako referentovi na materskú dovolenku. Referujúcim sudcom sa stala predsedníčka senátu.

Podaním došlým tunajšiemu síde 13. 5. 2003 bola zo strany žalobcu 1) vznesená námietka zaujatosti voči prejednávajúcemu senátu ako i návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti.

Podaním z 2. 7. 2003 bol spis predložený NS SR za účelom rozhodnutia o námietke zaujatosti vznesenej žalobcom 1).

Dňa 28. 10. 2003 obdržal tunajší súd spis s rozhodnutím, ktorým konanie o návrhu na vylúčenie sudcov a prikázanie veci inému súdu zastavil.

Následne senát začal vykonávať úkony smerujúce k príprave pojednávania (čl. 68-69 spisu).

Dňa 23. 2. 2004 bol spis predložený všetkým sudcom krajského súdu a to z poukazom na uznesenie Okresného súdu Bratislava III, ktorý pripustil pristúpenie Krajského súdu v Žiline do konania ako žalovaného v súdnej veci sp. zn. 27 C 47/00, ktorá je vedená žalobcom 1). Rozhodnutie o pristúpení napriek tomu, že bolo vydané 30. 1. 2002 nadobudlo právoplatnosť až dňom 20. 1. 2004, po ktorom dni sme sa dozvedeli o tejto skutočnosti, ktorá bola podľa senátu spôsobilá vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcov, ktorí neboli

vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Dňa 7. 5. 2004 krajský súd obdržal uznesenie NR SR, ktorým sudcovia Krajského súdu v Žiline neboli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci pod sp. zn. 19 Cb 203/00.

Následne predsedníčka senátu požiadala predsedu krajského súdu o určenie ďalšieho člena senátu vzhľadom na to, že členka senátu JUDr. E. P. požiadala o prerušenie výkonu funkcie sudcu.

Nemôžem súhlasiť so sťažovateľmi, že po tom, ako NS SR uznesením z 4. 12. 2002 sp. zn. Ndob 627/02 rozhodol o nevyhlúčení sudkyň nebol do dnešného dňa vykonaný žiaden úkon a že senát nekoná vyše 6 mesiacov. V tejto súvislosti poukazujem na to, že v krátkom čase po tomto rozhodnutí žalobca 1) vzniesol námietku zaujatosti voči prejednávajúcemu senátu ako i návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti.

Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na opodstatnené sťažnosti aj v iných veciach, senátu ktorého som predsedníčkou sa netýkajú veci sp. zn. 19 Cb 378/98, 19 Cb 858/99 a 19 Cb 185/00.

Napokon poukazujem na to, že senát 8 Co vznesenou námietkou nesledoval obštrukcie v konaní. V zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 O. s. p. má sudca povinnosť oznámiť skutočnosti, pre ktoré je vylúčený. Len sudca je totiž najlepšie informovaný o dôvodoch svojho vylúčenia a zákon mu v tomto smere ukladá oznamovaciú povinnosť. Senát si preto splnil len svoju povinnosť, keď mal za to, že sú tu skutočnosti, pre ktoré by nemohol vec prejednať a rozhodnúť. Okrem toho aj podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je základným právom účastníka prejednať vec pred nestranným súdom. Preto aj z tohto hľadiska bolo potrebné neporušiť toto právo.

Dovoľujem si v tejto veci uviesť aj to, že ohľadom sporu medzi týmito účastníkmi mi bolo do senátu predložených ešte 6 vecí (sp. zn. 19 Cb 101/00, 19 Cb 219/01, 19 Cb 554/00, 19 Cb 175/00, 19 Cb 578/99, 19 Cb 220/01). V každej z týchto vecí bol z rovnakých dôvodov vznesený návrh na vylúčenie sudcov zo strany senátu 8 Co v dôsledku čoho po postupe predsedu krajského súdu bol spis predložený NR SR. Keďže v dvoch z týchto vecí (sp. zn. 19 Cb 219/01 a 19 Cb 220/01) NS SR postupoval inak ako v ostatných veciach (najskôr vrátil spis s tým, že je potrebné predložiť spis vzhľadom na vyjadrenie sudkyň na rozhodnutie predsedu krajského súdu, až po vyjadrení ktorého o veci rozhodol tak, že sudkyne neboli vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci)

nebolo možné v ostatných veciach pokračovať v konaní. Vo veciach ako som už uviedla bol uvedený rovnaký dôvod vylúčenia a rozhodnutie jedného senátu NS SR nie je záväzné pre iný senát. Preto mohlo prichádzať eventuálne do úvahy aj opačné rozhodnutie v tom, že by sudkyne boli vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci. Z toho dôvodu som považovala za potrebné vyčkat' až do rozhodnutia poslednej veci takto predloženej NS SR.

Na záver uvádzam, že agendu Cb predsedníčka senátu a členovia senátu počas pôsobenia na krajskom súde doposiaľ nevykonávali. Vykonávali len odvolaciu agendu v občianskoprávných veciach. Okrem toho medzi spormi týchto účastníkov existovala určitá súvislosť aj preto, že to neboli jediné spory medzi nimi vedené na tunajšom súde. Preto na oboznámenie sa s agendou i pridelenými vecami ako i tými ktoré už boli skončené a v ktorých bol zo strany NS SR ako odvolacieho súdu zaujatý určitý názor som potrebovala ako predsedníčka senátu spolu s ďalšími sudkyňami dlhší časový priestor.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní - vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva - inak ústavný súd nepovažuje za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 144/03).

II.

Z obsahu s'ťažnosti a k nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci:

- žalobou doručenou krajskému súde 20. apríla 2000 uplatnili s'ťažovatelia nárok na náhradu škody voči žalovanému,

- okresný súd 27. apríla 2000 vec vedenú pod sp. zn. 19 Cb 203/00 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie podľa § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“),
- zákonná sudkyňa prípisom zo 7. apríla 2000 oznámila predsedovi skutočnosti, ktoré podľa nej odôvodňovali jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci,
- podobne ďalší dvaja členovia senátu prípismi z 2. a 8. júna 2000 oznámili predsedovi krajského súdu (ďalej len „členovia senátu“) zaujatosť k účastníkom konania; predseda krajského súdu túto skutočnosť vzal 16. júna 2000 na vedomie,
- najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndob 699/00 z 31. júla 2000 doručeným krajskému súdu 5. októbra 2000 rozhodol o vylúčení všetkých troch sudcov z prejednávania a rozhodovania veci,
- predseda krajského súdu 8. januára 2001 spis sp. zn. 19 Cb 203/00 predložil najvyššiemu súdu za účelom rozhodnutia o prikázaní veci „z dôvodu vhodnosti“ inému krajskému súdu podľa § 12 ods. 2 a 3 OSP, zároveň s tým boli oboznámení všetci účastníci konania,
- najvyšší súd prípisom z 30. januára 2001 vrátil predmetný spis ako predčasne predložený z dôvodu, že k spisu nebolo priložené stanovisko účastníkov konania k navrhovanej delegácii,
- prípisom krajského súdu z 1. februára 2001 bol predmetný spis opätovne predložený najvyššiemu súdu,
- najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. Ndob 91/01 z 19. februára 2001, že vec krajského súdu vedená pod sp. zn. 19 Cb 203/00 sa neprikazuje inému krajskému súdu,
- predseda krajského súdu opatrením z 11. mája 2001 určil novú predsedníčku senátu a ďalších členov senátu.

Keďže ďalšiu chronológiu priebehu konania a procesných úkonov krajského súdu od 11. mája 2001 obsahuje vyjadrenie zákonnej sudkyne JUDr. T. R. z 19. mája 2004 a zhoduje sa s tým, čo vyplynulo zo zistení ústavného súdu, nepovažoval ústavný súd za dôležité opätovne uvádzať postupnosť procesných úkonov krajského súdu od 11. mája

2001 do 18. mája 2004, keď predsedníčka senátu krajského súdu žiadala predsedu krajského súdu o doplnenie ďalšieho člena senátu, čo možno považovať za posledný úkon krajského súdu v tejto veci.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (napr. IV. ÚS 59/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 127/03).

Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo,

postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v týchto veciach ústavný súd totiž prihliada aj na účel základného práva zaručeného uvedeným článkom (I. ÚS 27/02).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľov na náhradu škody voči žalovanému vzniknutej z dôvodu neoprávneného vyplatenia odmien a prémie pracovníkom žalovaného na základe uznesenia valného zhromaždenia, ktoré bolo rozhodnutím krajského súdu č. k. 19 Cb 222/97-89 vyhlásené za neplatné.

Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatoval, že nepovažuje konanie o náhradu škody za právne zložitú aj vzhľadom na to, že takéto konanie tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňových súdov. Skutkovú zložitosť veci nie je v danom štádiu konania možné objektívne posúdiť, pretože krajský súd ešte nepristúpil k dokazovaniu a počas doterajšieho trvania sporu, t. j. po 4 a pol roku od podania žaloby nevykonal žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci, a tým aj k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Podaním doručeným krajskému súdu 13. mája 2003 vzniesol s'ťažovateľ v 1. rade námietku zaujatosti voči vec prejednávajúcemu senátu ako i návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti. V dôsledku toho došlo podľa názoru ústavného súdu k predĺženiu súdneho konania o viac ako 5 mesiacov, t. j. od 13. mája 2003 (keď bola uplatnená námietka zaujatosti) do 28. októbra 2003 (keď bolo krajskému súdu doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. Ndob 353/03 z 30. júla 2003, ktorým bolo konanie o návrhu na vylúčenie sudcov, o prikázaní veci inému súdu zastavené). Ústavný súd už opakovane vyslovil, že využitie možností daných s'ťažovateľovi procesnými predpismi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup súdu, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01, I. ÚS 196/03). Dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov, nemožno preto považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných priet'ahov spôsobených súdom (m. m. II. ÚS 41/00, I. ÚS 81/03).

3. Použitím posledného kritéria, ktorým ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bol postup krajského súdu.

Ústavný súd zistil ústavne významné obdobie nečinnosti v postupe krajského súdu, ktoré malo vplyv na doterajšiu dĺžku s'ťažnosťou napadnutého konania. Uvedené obdobie nečinnosti začalo od 18. októbra 2001, keď zákonná sudkyňa zrušila už nariadený termín pojednávania a pojednávanie odročila na neurčito, do 26. septembra 2002, keď členovia senátu prejednávajúci a rozhodujúci právnu vec s'ťažovateľov predložili túto vec predsedovi krajského súdu na rozhodnutie o jej pridelení inému senátu z dôvodov uvedených v pripojenom vyjadrení. Uvedený časový úsek v trvaní 11 mesiacov treba podľa názoru ústavného súdu považovať za priet'ahy v konaní, ktoré neboli spôsobené zložitnosťou veci ani správaním účastníkov konania, ale postupom krajského súdu. Krajský súd nevykonal v predmetnej veci počas tohto obdobia žiadny procesný úkon, ktorý by smeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty s'ťažovateľov. Nečinnosť krajského súdu bez toho,

aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je preto potrebné považovať za zbytočné priesťahy v konaní.

Spisový materiál v predmetnej veci sa v obdobiach od 20. júna 2000 do 5. októbra 2000 (3 a pol mesiaca), od 8. januára 2001 do 20. apríla 2001 (3 a pol mesiaca), ďalej od 22. októbra 2002 do 9. januára 2003 (2 a pol mesiaca), ako aj v období od 2. júla 2003 do 28. októbra 2003 (takmer 4 mesiace) nachádzal na najvyššom súde z dôvodu rozhodovania tohto súdu o námietke zaujatosti sudcov krajského súdu a o podanom návrhu predsedu krajského súdu na prikázanie predmetnej veci z dôvodu vhodnosti inému súdu. Ústavný súd sa vzhľadom na okolnosti daného prípadu, najmä s ohľadom na to, že sťažovateľ v 1. rade podaním doručeným krajskému súdu 5. mája 2003 namietol zaujatosť voči vec prejednávajúcemu senátu a zároveň navrhol prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, tiež so zreteľom na existenciu rozhodnutí najvyššieho súdu o vylúčení niektorých sudcov, rozšírenie okruhu žalovaných o krajský súd v konaní o žalobe o ochranu osobnosti na návrh sťažovateľa v 1. rade, ako aj s ohľadom na obsah niektorých písomných vyjadrení sťažovateľov v tejto veci stotožnil s argumentáciou zákonnej sudkyne (ktorá je uvedená v jej vyjadrení z 19. mája 2004), v ktorej poukazuje na to, že „*senát 8 Co vznesenou námietkou nesledoval obštrukcie v konaní*“, teda, že predmetné konania na najvyššom súde neboli iniciované bezdôvodne, resp. za účelom zbavenia sa povinnosti prejednať a rozhodnúť predmetnú vec, ale z reálnej obavy o zabezpečenie prejednania veci nestranným a nezávislým súdom. Preto predĺženie konania o obdobia, počas ktorých sa spis nachádzal na najvyššom súde, nemožno podľa názoru ústavného súdu pričítať na ťarchu krajského súdu (m. m. III. ÚS 252/03).

Zhrňujúc uvedené ústavný súd konštatuje, že z celkovej doby trvania posudzovaného konania, t. j. viac ako 4 a pol roka, v ňom došlo počas obdobia 11 mesiacov k zbytočným priesťahom v konaní v dôsledku nečinnosti krajského súdu.

Vzhľadom na uvedené vyslovil ústavný súd porušenie práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

V nadväznosti na výrok o porušení označených základných práv a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci, ktorá je na ňom vedená od sp. zn. 19 Cb 203/00, bez zbytočných prietáhov.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 80 000 Sk pre každého zo sťažovateľov, ktoré zdôvodnili tým, že „*V prípade včasného prerokovania tejto veci na Krajskom súde v Žiline by sa navrhovatelia mohli v tejto konkrétnej veci účinne vyjadriť k rozhodnutiu ostatných spoločníkov predmetnej spoločnosti, čím by neprišlo k zásahu do majetku spoločnosti, a tým aj do majetku navrhovateľov. Avšak nečinnosťou Krajského súdu v Žiline im to nebolo umožnené, čím boli upreté ich základné práva ako spoločníkov v predmetnej spoločnosti a ohrozené ich vlastnícke a majetkové práva v predmetnej spoločnosti (...)*“.

Ústavný súd nepovažoval v tomto prípade výrok o porušení základného práva sťažovateľov a výrok, ktorý prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných prietáhov, za dostatočnú ochranu ich základného práva.

Podľa ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. I. ÚS 15/02, IV. ÚS 84/02).

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 203/00, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu a význam konania pre sťažovateľov, ústavný súd považoval priznanie sumy 10 000 Sk pre každého z nich za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde a § 151 OSP ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. E. K., uplatnených v jej podaní doručenom ústavnému súdu 13. apríla 2004. Sťažovatelia požadovali úhradu trov konania vo výške 8 796 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia je nižšia než suma vypočítaná podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške. Preto ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľov úhradu trov konania v požadovanej výške.

Úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou tohto rozhodnutia“ rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2004